TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta)

2010. gada 22. aprīlī *

Lieta C-122/09

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *Symvoulio tis Epikrateias* (Grieķija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2008. gada 11. novembrī un kas Tiesā reģistrēts 2009. gada 2. aprīlī, tiesvedībā

Enosi Efopliston Aktoploïas u.c.

pret

Ypourgos Emporikis Naftilías,

Ypourgos Aigaíou.

* Tiesvedības valoda — grieķu.

TIESA (ceturtā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*], tiesneši K. Toadere [*C. Toader*], K. V. A. Timmermanss [*C. W. A. Timmermans*] (referents), K. Šīmans [*K. Schiemann*] un P. Kūris [*P. Kūris*],

ģenerāladvokāts P. Kruss Viljalons [*P. Cruz Villalón*],
sekretārs N. Nančevs [*N. Nanchev*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2010. gada 25. februāra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *Enosi Efopliston Aktoploïas* u.c. vārdā — A. Kalogeropuls [*A. Kalogeropoulos*], *dikigoros*,

— Grieķijas valdības vārdā — S. Hala [*S. Chala*] un S. Trekli [*S. Trekli*], pārstāves,

— Eiropas Komisijas vārdā — L. Locano Palačiosa [*L. Lozano Palacios*] un D. Triandafilu [*D. Triantafyllou*], pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt EKL 10., 49. un 249. pantu, kā arī Padomes 1992. gada 7. decembra Regulas (EEK) Nr. 3577/92, ar ko piemēro principu, kurš paredz jūras transporta pakalpojumu sniegšanas brīvību dalībvalstīs (jūras kabotāža) (OV L 364, 7. lpp., un labojums OV 1998, L 187, 56. lpp.), 1., 2., 4. un 6. pantu.

2 Šis lūgums ir sniegts divās prāvās starp asociāciju *Enosi Efopliston Aktoploïas*, kā arī četrām kabotāžas akciju sabiedrībām *ANEK*, *Minoïkes Grammes*, *N. E. Lésvou* un *Blue Star Ferries* un *Ypourgos Emporikis Naftilías* (tirdzniecības jūras lietu ministrs), pirmkārt, un *Ypourgos Aigaíou* (Egejas jūras ministrs), otrkārt, par diviem minēto iestāžu pieņemtiem rīkojumiem, kuros jūras kabotāžai ir noteikti zināmi nosacījumi.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesiskais regulējums

3 Atbilstoši Regulas Nr. 3577/92 1. panta 1. punktam:

"No 1993. gada 1. janvāra uz Kopienas kuģu īpašniekiem, kuru kuģi ir reģistrēti dalībvalstī un peld ar dalībvalsts karogu, attiecas jūras transporta pakalpojumu sniegšanas brīvība dalībvalstī (jūras kabotāža), ja šie kuģi atbilst visiem kabotāžas veikšanas nosacījumiem šajā dalībvalstī, ieskaitot kuģus, kas ir reģistrēti "Euros", kad Padome būs apstiprinājusi šo reģistru."

4 Regulas Nr. 3577/92 6. pantā ir noteikts:

"1. Izņēmuma kārtā no šīs regulas īstenošanas uz laiku izslēdz šādus jūras transporta pakalpojumus, ko veic Vidusjūrā un gar Spānijas, Portugāles un Francijas krastiem:

— kruīzu pakalpojumus līdz 1995. gada 1. janvārim,

— stratēģisku kravu (naftas, naftas produktu un dzeramā ūdens) pārvadājumus līdz 1997. gada 1. janvārim,

— reisus, [ko] veic ar kuģiem, kuru tonnāža nepārsniedz 650 bruto tonnas, līdz 1998. gada 1. janvārim,

— regulārus pasažieru pārvadājumus un prāmju satiksmi līdz 1999. gada 1. janvārim.

2. Izņēmuma kārtā no šīs regulas īstenošanas uz laiku līdz 1999. gada 1. janvārim izslēdz salu kabotāžu Vidusjūrā un kabotāžu attiecībā uz Kanāriju salu, Azoru salu un Madeiras arhipelāgiem, Seūtu un Meliļu, Francijas salām gar Atlantijas okeāna piekrasti un Francijas aizjūras departamentiem.

3. Sociālekonomiskās kohēzijas dēļ 2. punktā paredzēto izņēmumu attiecībā uz regulāriem pasažieru pārvadājumiem un prāmju satiksmi, kā arī uz kuģu, kuru tonnāža nepārsniedz 650 bruto tonnas, reisiem Grieķijai pagarina līdz 2004. gada 1. janvārim."

Valsts tiesiskais regulējums

5 Likuma 2932/2001 ar nosaukumu "Brīva jūras kabotāžas pakalpojumu sniegšana u.c." (*FEK A'* 145/27.6.2001.) 1. panta 1. punktā ir noteikts:

"No 2002. gada 1. novembra var brīvi sniegt jūras transporta pakalpojumus, kurus: a) pret atlīdzību nodrošina Eiropas Kopienu (EK) vai Eiropas Ekonomikas zonas

(EEZ), vai Eiropas Tirdzniecības organizācijas (ETO), izņemot Šveici, dalībvalsts kuģa īpašnieks, un b) nodrošina no ostām, kas atrodas uz kontinenta un salām vai starp salu ostām, ar pasažieru transporta kuģiem vai preču transporta kuģiem, kas darbojas pasažieru transporta un prāmju maršrutā, kā arī ar kuģiem, kuru tonnāža nepārsniedz 650 bruto tonnas [..], ja šie kuģi ir reģistrēti Grieķijā vai citā EK dalībvalstī vai EEZ vai ETO, izņemot Šveici, un ja tie peld ar šīs valsts karogu."

6 Atbilstoši Likuma 2932/2001 3. panta 1. punktam:

"Pasažieru un transportlīdzekļu transporta kuģu, pasažieru transporta kuģu vai preču transporta kuģa paredzēšana noteiktam pakalpojumam ir spēkā uz vienu gadu, sākot no 1. novembra (regulārs pakalpojums)."

Pamata prāvas un prejudiciālie jautājumi

7 Prasītājas pamata lietā iesniedzējtiesā ir cēlušas divas prasības. Pirmā prasība ir vērsta uz to, lai tiku atcelts tirdzniecības jūras lietu ministra 2001. gada 19. oktobra rīkojums 3332.3/1 ar nosaukumu "Garantijas vēstule kuģa norīkošanas regulārajam pakalpojumam nosacījumu pareizai izpildei" (*FEK B'* 1448/22.10.2001.), un otrā — uz to, lai tiktu atcelts tirdzniecības jūras lietu ministra un Egejas jūras ministra 2001. gada 19. oktobra starpministriju rīkojums 3332.3/3 ar nosaukumu "Formas, satura un

pārējo elementu un nepieciešamo dokumentu, kā arī iepriekšējo nosacījumu noteikšana, kas jāizpilda, lai deklarētu kuģa norīkošanu regulāriem pakalpojumiem" (*FEK B'* 1448/22.10.2001.).

8 Minētās prasītājas, tāpat kā citi, uzskata, ka atbilstošās Likuma 2932/2001 normas, pamatojoties uz kuru ir pieņemti minētie rīkojumi, nav spēkā esošas, jo tās ir pretējas it īpaši EKL 49. panta, kā arī atsevišķām Regulas Nr. 3577/92 normām.

9 Pamata lieta ir pamatā pirmajam lūgumam sniegt prejudiciālu nolēmumu, uz kuru ir atbildēts ar 2006. gada 28. septembra rīkojumu lietā C-285/05 *Enosi Efopliston Aktoploïas* u.c. Ar pirmo šajā lietā uzdoto jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlējās noskaidrot, vai Regula Nr. 3577/92 varēja piešķirt privātpersonām tiesības pirms 2004. gada 1. janvāra, lai gan attiecībā uz attiecīgo kabotāžas veidu šī regula Grieķijā bija piemērojama tikai no šī datuma.

10 Atbildot uz šo jautājumu, iepriekš minētā rīkojuma lietā *Enosi Efopliston Aktoploïas* u.c. 17.–19. punktā Tiesa izteica šādus apsvērumus:

"17 [..] ja attiecīgajā regulā dalībvalstij ir piešķirts noteikts termiņš, lai izpildītu no tās izrietošos pienākumus, privātpersonas nevar atsaukties uz šo regulu pirms attiecīgā termiņa beigām (šajā ziņā skat. 1992. gada 10. novembra spriedumu lietā C-156/91 *Hansa Fleisch Ernst Mundt*, *Recueil*, I-5567. lpp., 20. punkts).

18 No Regulas Nr. 3577/92 6. panta 2. un 3. punkta izriet, ka Grieķijas salu kabotāža regulārajiem pasažieru transporta un prāmja transporta pakalpojumiem, kā arī pakalpojumiem, ko sniedz ar kuģiem, kuru tonnāža nepārsniedz 650 bruto tonnas, ir atbrīvota no minētās regulas piemērošanas līdz 2004. gada 1. janvārim. Šīs normas teksts ir tāds, ka tā nepieļauj izņēmumus no minētā pagaidu atbrīvojuma. No tā izriet, ka konkrētajā kabotāžas jomā regula sāka darboties tikai no 2004. gada 1. janvāra un tātad varēja piešķirt tiesības privātpersonām tikai kopš šī paša datuma (šajā ziņā skat. arī [1971. gada 14. decembra] spriedumu lietā [43/71] *Politi*, [*Recueil*, 1039. lpp.], 10. punkts).

19 Šo interpretāciju nevar atspēkot, pamatojoties uz argumentāciju, ko Tiesa ir minējusi tās 1997. gada 18. decembra sprieduma lietā C-129/96 *Inter-Environnement Wallonie* (*Recueil*, I-7411. lpp.) 45. punktā, kurā tā nolēma, ka, lai gan dalībvalstīm nav jāveic pasākumi pirms transpozīcijai paredzētā termiņa, no EKL 10. panta otrās daļas un 249. panta trešās daļas, kā arī Padomes 1991. gada 18. marta Direktīvas 91/156/EEK, ar ko groza Direktīvu 75/442/EEK par atkritumiem (OV L 78, 32. lpp.), normu kopīgas piemērošanas izriet, ka šī termiņa laikā ir jāatturas no tādu tiesību normu pieņemšanas, kas var būtiski kavēt šajā direktīvā paredzētā rezultāta sasniegšanu. Pat pieņemot, ka Regulā Nr. 3577/92 paredzētais pagaidu atbrīvojums var tikt pielīdzināts direktīvas transponēšanai paredzētajam termiņam, katrā ziņā no iesniedzējtiesas lēmuma neizriet, ka pamata lietā Grieķijas Republikai būtu jāpārmet, ka tā nav pieņēmusi tiesību normas, kas varētu būtiski kavēt šīs regulas piemērošanu no 2004. gada 1. janvāra."

11 Ņemot vērā iepriekš minētā rīkojuma lietā *Enosi Efopliston Aktoploïas* u.c. 19. punktu, iesniedzējtiesa uzskata, ka atbilde uz pirmo lietā C-285/05 uzdoto jautājumu varēja atšķirties, ja bija izpildīti divi kumulatīvi nosacījumi, proti, a) Tiesa uzskata, ka pagaidu atbrīvojuma no Regulas Nr. 3577/92 piemērošanas laikā, kas Grieķijas Republikai bija noteikts līdz 2004. gada 1. janvārim, Grieķijas likumdevējam bija jāat-

turas no tādu tiesību normu pieņemšanas, kas varētu būtiski kavēt pilnīgu un efektīvu šīs regulas piemērošanu Grieķijā, sākot no 2004. gada 1. janvāra, un b) Tiesa uzskata, ka tādas tiesību normas, kādas Grieķijā pastāvēja līdz 2004. gada 1. janvārim, kas ir piemērojamas pamata prāvā, būtiski kavē pilnīgu un efektīvu minētās regulas piemērošanu Grieķijā, sākot no 2004. gada 1. janvāra.

12 Uzskatot, ka, lai pieņemtu lēmumu prāvās, ko tā izskata, ir vajadzīgs papildus interpretēt EKL 10., 49. un 249. pantu, kā arī atsevišķas Regulas Nr. 3577/92 normas, *Symvoulio tis Epikrateias* (Valsts Padome) nolēma apturēt lietas izskatīšanu un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Attiecībā uz EKL 10. panta otro daļu un 249. panta otro daļu:

a) vai Grieķijas likumdevējam bija pienākums pagaidu atbrīvojuma no Regulas Nr. 3577/92 [..] piemērošanas laikā, kas šīs regulas 6. panta 3. punktā [Grieķijas Republikai] bija noteikts līdz 2004. gada 1. janvārim, atturēties no tādu tiesību normu pieņemšanas, kas varētu būtiski kavēt Regulas Nr. 3577/92 pilnīgu un efektīvu piemērošanu Grieķijā, sākot no 2004. gada 1. janvāra;

b) vai privātpersonām ir tiesības atsaukties uz šo regulu, lai apstrīdētu tiesību normu, ko Grieķijas likumdevējs ir pieņēmis pirms 2004. gada 1. janvāra,

spēkā esamību, ja šīs tiesību normas būtiski kavē pilnīgu un efektīvu minētās regulas piemērošanu Grieķijā, sākot no 2004. gada 1. janvāra?

2) Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša: vai pilnīga Regulas Nr. 3577/92 piemērošana Grieķijā, sākot no 2004. gada 1. janvāra, tiek būtiski kavēta, ja Grieķijas likumdevējs pirms 2004. gada 1. janvāra pieņem izsmeļošas un pastāvīgas tiesību normas, kas neparedz, ka to piemērošana tiktu izbeigta no 2004. gada 1. janvāra, un kas ir pretējas Regulas Nr. 3577/92 normām?

3) Ja atbilde uz diviem pirmajiem prejudiciālajiem jautājumiem ir apstiprinoša, vai Regulas Nr. 3577/92 1., 2. un 4. pants atļauj pieņemt valsts tiesību normas, atbilstoši kurām kuģu īpašnieki var sniegt jūras kabotāžas pakalpojumus tikai noteiktos maršrutos, ko katru gadu nosaka kompetenta valsts iestāde, un tad, ja ir saņemta iepriekšēja administratīva atļauja, kas tiek izsniegta saskaņā ar atļauju izsniegšanas kārtību, kas:

a) attiecas uz visiem maršrutiem, kuri apkalpo salas, bez izņēmuma;

b) ļauj valsts iestādēm apstiprināt pieteikumu izsniegt atļauju regulāriem pakalpojumiem, diskrēti un iepriekš nedefinējot piemērojamos kritērijus, vienpusēji izdarot grozījumus pieteikumā attiecībā uz pakalpojumu biežumu un to pārtraukumu, kā arī pārvadāšanas maksu?

4) Ja atbilde uz diviem pirmajiem prejudiciālajiem jautājumiem ir apstiprinoša, vai valsts tiesiskais regulējums, kas paredz kuģa īpašniekam, kuram administrācija ir izsniegusi atļauju norīkot kuģi noteiktā maršrutā (apstiprinot viņa pieteikumu iesniegtajā redakcijā vai arī ar kuģa īpašnieka piekrišanu izdarot pieteikumā atsevišķus grozījumus), pienākumu apkalpot attiecīgo maršrutu principā nepārtraukti visu darbības gadu un, lai nodrošinātu šī pienākuma izpildi, pirms pakalpojumu sniegšanas uzsākšanas iesniegt garantijas vēstuli, kurā norādītā summa daļēji vai pilnībā tiktu iekasēta minētā pienākuma neizpildes vai nepilnīgas izpildes gadījumā, ir jāuzskata par nelikumīgu pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojumu EKL 49. panta izpratnē?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par otro jautājumu

13 Ar otro prejudiciālo jautājumu, kas ir jāpārbauda pirmais, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai, pieņemot, ka Grieķijas valdībai bija pagaidu atbrīvojuma no Regulas Nr. 3577/92 piemērošanas Grieķijā laikā jāatturas no tiesību normu pieņemšanas, kas varētu būtiski kavēt šīs regulas pilnīgu un efektīvu piemērošanu, sākot no 2004. gada 1. janvāra, datuma, kurā beidzās minētais atbrīvošanas laikposms, šo pilnīgo un efektīvo piemērošanu nopietni kavē tas, ka Grieķijas likumdevējs pirms 2004. gada 1. janvāra ir pieņēmis minētajai regulai pretējas izsmeļošas un pastāvīgas tiesību normas, neparedzot, ka to piemērošana tiktu izbeigta no 2004. gada 1. janvāra.

14 Prasītājas pamata prāvā uzskata, ka uz šo jautājumu ir jāatbild apstiprinoši, lai gan Grieķijas valdība un Eiropas Komisija piedāvā būtībā atbildēt noraidoši.

15 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka tikai tas, ka dalībvalsts 2001. gadā ir pieņēmusi tādu tiesisko regulējumu, kāds ir Likums 2932/2001, pieņemot, ka tas nav saderīgs ar Regulu Nr. 3577/92, pats par sevi nevar tikt uzskatīts par nopietnu apdraudējumu šīs regulas piemērošanai pēc pagaidu atbrīvošanas laikposma beigām, kurš ir noteikts 2004. gada 1. janvārī, neatkarīgi tostarp no šī tiesiskā regulējuma izsmeļošā rakstura. Šī fakta sekas automātiski nav minētās regulas pilnīgas piemērošanas kavēšana pēc pagaidu atbrīvošanas laikposma beigām.

16 Tas pats izriet arī no apstākļa, ka tādam tiesiskajam regulējumam, kāds ir Likums 2932/2001, ir pastāvīgs raksturs. Kā to pamatoti norāda Grieķijas valdība un Komisija, nekas nekavē šo tiesisko regulējumu grozīt pirms pagaidu atbrīvošanas laikposma beigām.

17 Līdz ar to uz otro jautājumu ir jāatbild, ka, pieņemot, ka pagaidu atbrīvojuma no Regulas Nr. 3577/92 piemērošanas Grieķijā laikā Grieķijas likumdevējam bija jāatturas no tiesību normu pieņemšanas, kas varētu būtiski kavēt šīs regulas pilnīgu un efektīvu piemērošanu, sākot no 2004. gada 1. janvāra, datuma, kurā beidzās minētais atbrīvošanas laikposms, šo pilnīgo un efektīvo piemērošanu būtiski nekavē tas vien, ka Grieķijas likumdevējs 2001. gadā ir pieņēmis minētajai regulai pretējas izsmeļošas un pastāvīgas tiesību normas, neparedzot, ka to piemērošana tiktu izbeigta no 2004. gada 1. janvāra.

Par pirmo, trešo un ceturto jautājumu

18 Ņemot vērā uz otro jautājumu sniegto atbildi, uz pirmo jautājumu nav jāatbild. Turklāt, tā kā trešais un ceturtais jautājums ir uzdoti tikai tajā gadījumā, ja atbilde uz abiem pirmajiem jautājumiem ir apstiprinoša, uz šiem jautājumiem arī nav jāatbild.

Par tiesāšanās izdevumiem

19 Attiecībā uz pamata lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (ceturtā palāta) nospriež:

Pieņemot, ka pagaidu atbrīvojuma no Padomes 1992. gada 7. decembra Regulas (EEK) Nr. 3577/92, ar ko piemēro principu, kurš paredz jūras transporta pakalpojumu sniegšanas brīvību dalībvalstīs (jūras kabotāža), piemērošanas Grieķijā laikā Grieķijas likumdevējam bija jāatturas no tiesību normu pieņemšanas, kas varētu būtiski kavēt šīs regulas pilnīgu un efektīvu piemērošanu, sākot no 2004. gada 1. janvāra, datuma, kurā beidzās minētais atbrīvošanas laikposms, šo pilnīgo un efektīvo piemērošanu būtiski nekavē tas vien, ka Grieķijas likum-

devējs 2001. gadā ir pieņēmis minētajai regulai pretējas izsmeļošas un pastāvīgas tiesību normas, neparedzot, ka to piemērošana tiktu izbeigta no 2004. gada 1. janvāra.

[Paraksti]